

УДК 351.741 (477); 340.13

І.В. Бойко,
старший науковий співробітник
ДНДІ МВС України

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті досліджуються сутність та зміст правового регулювання поліцейської діяльності в Україні, яке забезпечується за допомогою спеціально створеного державного механізму, основним складовим елементом якого є норми права, зафіксовані в законах та інших правових актах, якими визначається модель можливої та необхідної поведінки суб'єкта суспільних відносин, а також аналізується та розкривається предмет та поняття правового регулювання. Викладено пропозиції щодо вдосконалення норм права як основи механізму правових норм, які регулюють поліцейську діяльність.

Ключові слова: *правове регулювання, поліцейська діяльність, норми права, закони, правові акти, суб'єкти суспільних відносин.*

В статье исследуются сущность и содержание правового регулирования полицейской деятельности в Украине, которое обеспечивается с помощью специально созданного государственного механизма, основным составляющим элементом которого являются нормы права, зафиксированные в законах и других правовых актах, которыми определяется модель возможного и необходимого поведения субъекта общественных отношений, а также анализируется и раскрывается предмет и понятие правового регулирования. Изложенные предложения относительно совершенствования норм права как основы механизма правовых норм, которые регулируют полицейскую деятельность.

Ключевые слова: *правовое регулирование, полицейская деятельность, нормы права, законы, правовые акты, субъекты общественных отношений.*

In the paper an essence and maintenance of the legal adjusting of constabulary activity in Ukraine are investigated, that is provided by means of the specially created state mechanism, the basic component element of that are norms of right fixed in laws and other legal acts that is determined by the model of possible and necessary behavior of subject of public relations, and also an object and concept of the legal adjusting are analyzed and revealed. The suggestions for the perfection of norms of right as a basis of mechanism of legal norms regulating constabulary activity are given.

Keywords: *legal adjusting, constabulary activity, norms of right, laws, legal acts, subjects of public relations.*

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства побудова правової держави роль і значення правового регулювання поліцейської діяльності набувають особливої актуальності, оскільки головною ознакою моделі правової держави є висока правова врегульованість суспільних відносин. Метою забезпечення реалізації прав і свобод громадян у їх взаємовідносинах з органами Національної поліції України є визначення основних форм і напрямів діяльності її органів, структурних підрозділів і посадових осіб, які забезпечували б повсякденний демократичний режим цих відносин на основі непорушності конституційних прав

і свобод людини та громадянина. Від досконалості нормативної регламентації поліцейської діяльності, чіткості правових приписів, наявності розвинутої системи законодавства й відповідних підзаконних актів у цій сфері залежить ефективність діяльності органів Національної поліції.

Питанням організації правового регулювання діяльності в державі, суспільстві, зокрема в органах внутрішніх справ та поліції, присвячені праці таких провідних учених: О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурки, В.І. Варенка, І.П. Голосніченка, Є.В. Додіна, Р.А. Калюжного, А.П. Ключніченка, А.М. Колодія, А.Т. Козьмука, В.В. Копейчикова, М.В. Ковалюк, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, М.В. Корнієнка, С.Л. Лисенкова, О.В. Негодченка, С.В. Петкова, П.М. Рабіновича, Ю.І. Римаренка, О.Ф. Скакуна, О.Д. Тихомирова, І.М. Шопіної, Ю.С. Шемшученка, В.К. Шкарупи та інших.

Слід зазначити, що в науковій юридичній літературі під *правовим регулюванням* (від лат. *regulare* – спрямовувати, впорядковувати) розуміється один з основних засобів державного впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування в інтересах людини, суспільства і держави. Тому правове регулювання є різновидом соціального регулювання, яке забезпечується за допомогою спеціально створеного державного механізму. Головними складовими елементами цього механізму є: а) норми права, зафіксовані в законах та інших правових актах, якими визначається модель можливої та необхідної поведінки суб'єкта суспільних відносин (норми права – основа механізму правових норм); б) юридичні факти, тобто конкретні життєві обставини, з якими пов'язані виконання, зміна чи припинення правових відносин; в) власне правові відносини, тобто суспільні відносини, опосередковані норми права; г) акти реалізації права обов'язків суб'єктів суспільних відносин, тобто дії цих суб'єктів у межах приписів відповідних правових норм; г) правові санкції щодо порушників норм права [1, с. 692]. Слово *регулювати* тлумачиться як впорядкування чого-небудь, керування чимось, підкорення його відповідним правилам, певній системі [2, с. 1020–1021]. Варто зазначити, що слово “регулювання” походить від латинського слова *regula* (норма, мірило) і означає процес свідомого впорядкування, установа п певного порядку, обов'язків.

Предметом правового регулювання є певна форма суспільних відносин, яка закріплюється відповідною групою юридичних норм. Під предметом *правового регулювання* розуміється спосіб впливу юридичних норм на суспільні стосунки [3, с. 473]. Деякі автори під *правовим регулюванням* розуміють дію права на суспільні відносини за допомогою використання певних юридичних засобів. В Україні в умовах формування основ правової держави роль і значення правового регулювання суспільних відносин набувають особливої актуальності. Адже головною ознакою моделі держави, що характеризується як правова, виступає саме ознака високої правової урегульованості суспільних відносин [4, с. 290].

Про місце права та *правового регулювання* в організації будь-якої діяльності, зокрема поліцейської, в державі та суспільстві неодноразово зазначалось у науковій літературі. Так, О.Ф. Скакун розуміє правове регулювання як впорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорону й розвиток, що здійснюються за допомогою права і сукупності правових засобів [5, с. 529]. Натомість А.Т. Комзюк зазначає, що правове регулювання – це специфічний вплив, який здійснюється правом як особливим нормативним інституційним регулятором. Своєрідність правового регулювання полягає в тому, що воно, *по-перше*, відповідно до своєї соціальної природи є таким різновидом соціального регулювання, який має цілеспрямований, організований, результативний характер, а, *по-друге*, здійснюється за допомогою цілеспрямованої системи засобів, що реально виражають

саму матерію права як нормативного інституційного утворення – регулятора [6, с. 59]. Отже, *правове регулювання* – це дія права на суспільні відносини за допомогою певних юридичних засобів, насамперед норм права. Як обґрунтовано зазначає О.М. Бандурка: “Правове регулювання забезпечує розподіл контрольно-наглядових повноважень між різними органами і службами, посадовими особами, установлює між ними певні взаємовідносини” [7, с. 57]. К.Ф. Скворцова зауважує: “Правове регулювання в будь-яких сферах державної діяльності має торкатись не лише визначення прав і обов’язків суб’єктів правовідносин, але й побудови цієї системи і, нарешті, основних питань організації діяльності її окремих частин” [8, с. 32]. Слід зазначити, що однією з початкових, вихідних ланок правового регулювання є юридичні норми, які складають нормативну основу, серцевину механізму правового регулювання.

Отже, розглянувши наведені дефініції правового регулювання, слід зазначити, що *правове регулювання* – це правовий вплив держави на суспільні відносини за допомогою юридичних (правових) норм. А правове регулювання поліцейської діяльності в Україні передбачає ряд чинників.

По-перше, врахування того, що правові норми є й засобом, і основним інструментом управління соціальними об’єктами, і, водночас, регулятором поліцейської діяльності, і сукупністю соціальних норм і процедур їх реалізації, що забезпечують нормальне функціонування й розвиток систем відповідно до умов їх існування. Усі правові норми мають однакову кінцеву мету, але їхній зміст, порядок встановлення і вплив на процеси поліцейської діяльності у сфері дії й механізм поширення в системі права різні. Держава за допомогою правових норм наділяє органи державної влади їх посадових осіб – суб’єктів поліцейської діяльності – певними повноваженнями (обов’язками і конкретними правами), у межах яких вони самостійно ухвалюють рішення і “зобов’язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України” (ч. 2 ст. 19) [9].

По-друге, забезпечення системою державних органів законодавчої, виконавчої і судової гілок влади, прокуратурою, а також, зокрема, Національною поліцією як одною з виконавчих органів влади. Разом з тим, чинна законодавча та нормативно-правова регламентація поліцейської діяльності в Україні, у тому числі й органів Національної поліції, відіграє важливу роль, оскільки ефективність правового регулювання в багатьох випадках залежить від досконалості його правової бази, чіткості приписів, наявності розвиненої системи правових норм. Оскільки за допомогою правових норм забезпечується: 1) визначення системи поліцейських повноважень; 2) розподіл функцій між підрозділами певного органу та їх працівниками; 3) закріплення системи об’єктів і предметів поліцейської діяльності співробітників.

По-третє, з’ясування кількості суспільних відносин, які в ній виникають, тобто визначення предмета правового регулювання, яким охоплюються всі суспільні відносини, які об’єктивно за своєю природою можуть піддаватися нормативно-організаційному впливу й у цих соціально-політичних умовах потребують такого впливу, що здійснюється за допомогою юридичних норм та всіх інших юридичних засобів.

По-четверте, зробити висновок про роль права в регулюванні поліцейської діяльності в Україні, що здійснюється за допомогою правових норм, які здобувають юридичне закріплення: 1) система повноважень працівників поліції щодо реалізації своїх прав; 2) форми, види, напрями та допустимі межі поліцейської діяльності; 3) система об’єктів і предметів правоохоронної діяльності працівників поліції;

4) розподіл наглядових функцій між підрозділами певного органу та їх працівниками; 5) основні параметри взаємодії та координації суб'єктів правоохоронної діяльності; 6) юридичний захист інтересів суб'єктів учасників поліцейських відносин; 7) система заходів юридичного примусу в інтересах забезпечення захисту прав та свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави, а також стабільності суспільних відносин.

Водночас правові норми покликані регулювати поліцейську діяльність і містяться в різних за формою, характером та юридичною силою нормативно-правових актів. Як форма існування юридичних норм, покликаних регулювати відносини у сфері правоохоронної поліцейської діяльності, нормативно-правові акти є способом фіксації і їх діяльність визначає їх положення в соціально-юридичному вимірі національної правової системи. Слід зауважити, що саме за допомогою нормативно-правових актів розкривається зміст юридичних норм, положень правозастосовної практики, а також у більшості випадків індивідуальних приписів, рішень окремих посадових осіб.

Правове регулювання поліцейської діяльності щодо забезпечення публічної безпеки і порядку регламентується значною кількістю нормативних актів, які відрізняються один від одного за багатьма ознаками: назвою, юридичною силою, порядком прийняття, набранням чинності тощо.

Так, наприклад, відповідно до статті 3 Закону України “Про Національну поліцію” від 02.07.2015 № 580-VIII, котрий набрав чинності 07.11.2015, вказано, що у своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зазначеним Законом та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами [10]. Отож, у чинній правовій нормі вказано законодавчі та нормативно-правові акти України, які регулюють поліцейську діяльність та визначають правове становище Національної поліції України.

Але, на нашу думку, основні нормативно-правові акти, які регулюють поліцейську діяльність в Україні, слід поділити на *сім взаємопов'язаних груп*: 1) основні конституційні (Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-XII [11], Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [9]); 2) міжнародно-правові акти; 3) кодифіковані закони України та закони України; 4) укази Президії Верховної Ради Української РСР та постанови Верховної Ради України; 5) укази Президента України; 6) декрети, постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України; 7) накази МВС України.

У правоохоронній системі України Національна поліція України з підконтрольними їй органами є центральною ланкою забезпечення внутрішньої безпеки суспільства та держави. Забезпечення цих функцій передбачає становлення нового правового інституту – надання органами Національної поліції України сервісних та поліцейських послуг фізичним і юридичним особам. Отже, сьогодні запроваджуються відносини якісно нового рівня між людиною (громадянином) та державою в особі посадових осіб – співробітників органів Національної поліції, в основу діяльності яких покладено пріоритет прав і свобод людини, повагу до честі й гідності громадян, високу культуру спілкування, постійний діалог із громадськістю. Саме за цих обставин постала необхідність в дослідженні питань правового регулювання поліцейської діяльності в Україні.

Таким чином, за результатами вивчення й аналізу законодавства та нормативно-правових актів з питань правового регулювання поліцейської діяльності в Україні ми дійшли низки висновків.

1. Правове регулювання партнерства поліції і населення щодо забезпечення прав та свобод людини і громадянина дозволяє зробити деякі висновки: *по-перше*, проблема взаємодії органів системи внутрішніх справ з населенням була актуальною завжди, а сьогодні, зі створенням Національної поліції, набуває особливого значення. Нині економіка нашої держави переживає стагнацію, що супроводжується розривом економічно вигідних міждержавних зв'язків, особливо з Російською Федерацією, зв'язків, які раніше існували в усіх сферах життя суспільства. Сьогодні політична та економічна нестабільність у зв'язку з анексуванням Російською Федерацією території нашої держави – Автономної Республіки Крим, вторгненням на територію Донбасу регулярних військових формувань Міністерства оборони Російської Федерації та веденням трирічної гібридної війни зі Збройними Силами України поселилися ще й через соціальну нестабільність у суспільстві, а для багатьох пересічних громадян держави – уже звичною системою зниження їхнього життєвого рівня. Через це у зазначених умовах особливо необхідним є стабілізуючий фактор, і цю роль можуть успішно виконати тільки закони та підзаконні правові акти, які мають стати правовою основою державного регулювання суспільного життя та розвитку держави. Отже, сьогодні органами державної влади має приділятися багато уваги вирішенню питань формування правової держави, створенню нової правової бази, яка відповідає сучасним умовам та новим вимогам сьогодення. Однак створення механізму взаємодії органів Національної поліції України з населенням, який буде функціонувати практично, неможливе без чіткого та ефективного правового регулювання поліцейської діяльності в Україні.

По-друге, нині необхідно створити законодавчу базу щодо правового регулювання діяльності рад громадськості, товариських судів за місцем роботи, реєстрації та проживання громадян, комісій з протидії пияцтву, наркоманії на підприємствах, в організаціях і установах.

По-третьє, необхідно вирішити питання правового регулювання матеріального стимулювання громадських формувань, які беруть участь у забезпеченні публічної безпеки і порядку, зокрема й на державному кордоні, їх членів, надання різних пільг та заохочень за інформацію, яка сприяє припиненню та розкриттю злочинів, затриманню злочинців. Це можна вирішити шляхом створення відповідного фонду за рахунок коштів місцевих бюджетів та коштів підприємств, органів і установ різних форм власності.

По-четверте, необхідно здійснити правове регулювання питань щодо поширення повноважень членів громадських формувань під час здійснення ними функцій щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, припинення адміністративних та кримінальних правопорушень, затримання осіб, які їх вчиняють, а також забезпечення особистої безпеки членів громадських формувань, шляхом можливого надання їм спеціальних засобів самозахисту, а також підвищення відповідальності осіб, які чинять перепони та спротив при здійсненні членами громадських формувань своїх повноважень. Сьогодні у нашій державі необхідно створити єдиний координаційний центр, який би регулював порядок організації громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону права і обов'язки їх членів, фінансування (за кошти з місцевого бюджету) тощо.

2. На сьогодні основні завдання Національної поліції визначені чинними правовими нормами статті 2 Закону України від 02.07.2015 № 580-VIII “Про Національну поліцію” [9], а в пункті 1 чинного Положення про Національну поліцію,

затвердженого постановою Уряду України від 28.10.2015 № 878 [12], прописані інші норми, які суперечать чинним правовим нормам статті 2 зазначеного Закону. Тому необхідно вилучити прописані норми у пункті 1 Положення про Національну поліцію. Отже, на нашу думку, необхідно внести до пункту 1 Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878, зміни:

1. У пункті 1 вилучити викладені норми та викласти їх так:

“1. Основними завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги”.

2. З введенням в дію Закону України “Про Національну поліцію” від 02.07.2015 [9] Закон України від 20.12.1990 № 565-ХІІ “Про міліцію” втратив свою чинність, а також втратили чинність і норми, які закладені в наказі МВС України від 18.10.1993 № 642 “Про заходи щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706 “Про затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії” [13]. Тому Національній поліції України необхідно терміново розробити проект нового наказу МВС України, у якому передбачити заходи щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706, а також затвердити новий наказ МВС і скасувати наказ МВС України від 18.10.1993 № 642.

3. Сьогодні Національній поліції України необхідно внести зміни та доповнення до наказу МВС України від 21.08.1998 № 622 “Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і вихолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів” та самої Інструкції [14], оскільки вказані норми наказу та Інструкції базуються на Законі України від 20.12.1990 № 565-ХІІ “Про міліцію”, який на сьогодні не є чинним, оскільки з набранням чинності Законом України від 02.07.2015 “Про Національну поліцію” діють правові норми останнього Закону, які мають застосовуватися співробітниками підрозділів контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи поліції превенції Національної поліції.

4. Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України, затверджене наказом МВС України від 11.11.2010 № 550, є чинним, але норми наказу МВС та затвердженого ним Положення [15] базуються на Законі України від 20.12.1990 № 565-ХІІ “Про міліцію”, який на сьогодні не є чинним.

Таким чином, сьогодні Національній поліції України необхідно терміново розробити проект нового *Положення про дільничних офіцерів поліції превенції Національної поліції України*, ввести його в дію наказом МВС України і скасувати наказ МВС України від 11.11.2010 № 550 та затверджене цим наказом Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України.

5. Верховною Радою України було прийнято Закон України від 14 липня 2015 р. № 596-VIII “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху” [16], яким встановлено відповідальність за адміністративні

правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі (ст. 14-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення), штраф за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, які може бути накладено на громадянина після використання ним балів, передбачених ст. 27-1 зазначеного Кодексу [17]. Але зазначений вище Закон сьогодні не працює, оскільки для його реалізації у Державному бюджеті України не закладено жодної гривні (для встановлення камер відеофіксації виконання правил дорожнього руху водіями транспортних засобів). Тому законодавчому органу нашої держави необхідно внести зміни та доповнення до Державного бюджету України й виділити кошти для реалізації чинних правових норм, закладених у вказаному вище Законі.

Сьогодні також необхідно терміново внести зміни в законодавство, зокрема в Кримінальний процесуальний кодекс України (кримінальний проступок), реформувати підрозділи Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України, наприклад, підрозділи дільничних офіцерів поліції, ювенальної превенції. Крім цього, підпорядкувати патрульну службу поліції до підрозділів Департаменту превентивної діяльності Національної поліції України, а також законодавчо визначити поняття “поліцейська послуга” “правоохоронні органи”; “органи правопорядку”; “система Міністерства внутрішніх справ” тощо.

Сьогодні у деяких чинних правових нормах законів України є посилання на поняття “громадський порядок” та “громадська безпека”, наприклад, у підпункті 7 пункту 1 статті 2 Закону України “Про Кабінет Міністрів України” від 27.02.2014 № 794-VII [18] до основних завдань Кабінету Міністрів України віднесено здійснення заходів щодо забезпечення, *громадського порядку*, боротьби зі злочинністю, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій”; а в деяких використовуються терміни “публічна безпека” та “публічний порядок” (наприклад, у підпункті 1 пункту 2 статті 2 Закону України “Про Національну поліцію” від 02.07.2015 “*забезпечення публічної безпеки і порядку*” [9]), тому законодавчо необхідно викласти однакові тлумачення вказаних понять.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шемшученко Ю.С. Великий енциклопедичний юридичний словник / за редакцією акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К. : ТОВ “Видавництво “Юридична думка””, 2007. – 992 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2002. – 1440 с.
3. Большой юридический энциклопедический словарь. – М. : Книжный мир, 2005. – 720 с.
4. Теорія держави і права : підручник / С.Л. Лисенков, А.М. Колодій, О.Д. Тихомиров, В.С. Ковальський ; За ред. С.Л. Лисенкова. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 448 с.
5. Скакун О.Ф. Теория государства и права : учебник / О.Ф. Скакун. – Харьков : Консум : Ун-т внутр. Дел. 2000. – 704 с.
6. Комзюк А.Т. Адміністративний примус в правоохоронній діяльності міліції в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / А.Т. Комзюк ; Нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2002. – 408 с.
7. Бандурка О.М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України / О.М. Бандурка. – Харків, 2004. – 780 с.
8. Проблемы эффективности надзора / под ред. К.Ф. Скворцова. – М. : Юрид. лит., 1977. – 160 с.
9. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
10. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
11. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою Української РСР від 16 липня 1990 року № 55–XII // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
12. Про затвердження Положення про Національну поліцію : постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 89. – Ст. 2971.

13. Про заходи щодо виконання постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 706 “Про затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії : наказ МВС України від 18 жовтня 1993 року № 642 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG163.html.

14. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і вихолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 42. – Ст. 6199.

15. Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України : наказ МВС України від 11 листопада 2010 р. № 550 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 95. – Ст. 3386.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху : Закон України від 14 липня 2015 р. № 596-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 39. – Ст. 372.

17. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон Української РСР від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.

18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 13. – Ст. 222.

Отримано 19.04.2017